

Liikennevaliokunnan mietintö n:o 9 hallituksen esityksestä laeiksi eräiden Autorekisterikeskusta koskevien säännösten muuttamisesta

Eduskunta on 29 päivänä lokakuuta 1992 lähettänyt liikennevaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 261.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina apulaisosastopäällikkö Reino Lampinen ja yli-insinööri Esko Kärki liikenneministeriöstä, poliisiylitarkastaja Teuvo Veijalainen sisäasiainministeriöstä, lainsäädäntösihteeri Martti Simola oikeusministeriöstä, ylitarkastaja Juha Tukiainen Autorekisterikeskuksesta, toimitusjohtaja Harri Nykänen Autoalan Keskusliitosta, osastopäällikkö Markku Maukonen Suomen Kuorma-autoliitosta, puheenjohtaja Alexander Glumov Autokatsastajat ry:stä ja palkkasihteeri Kauko Passi Julkisten alojen ammattijärjestö — STTK-J ry:stä. Kirjallisen lausunnon antoivat varatuomari Juhani Uusitalo rajavartiolaitoksesta ja toimitusjohtaja Heikki Kääriäinen Linja-autoliitosta.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tieliikenteen tietojärjestelmästä annettua lakia, liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annettua lakia, vaarallisten aineiden kuljettamisesta tiellä annettua lakia ja ulosottotoimesta annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on tehdä Autorekisterikeskuksen liikelaitosuudistuksen edellyttämät muutokset mainittuihin lakeihin ja antaa liikelaitostehtävien ja viranomaistehtävien jaosta tarkemmat säännökset. Lisäksi ehdotetaan, että ajoneuvorekisteristä saisi luovuttaa tietoja tietyillä edellytyksillä myös muille kuin laissa luetelluille tahoille. Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1993 alusta.

Valiokunnan kannanotot ja muutosehdotukset

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden

hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Liikennevaliokunta huomauttaa, että käsiteltävänä olevaan lakiehdotukseen on pitänyt tehdä poikkeuksellisen suuri määrä muutoksia puutteellisen ja osin virheellisen lainvalmistelun vuoksi. Voimassa olevaa muuta lainsäädäntöä ei ole riittävästi otettu huomioon. Muutosehdotukset on tehty pääasiassa asiantuntijakuulemisen perusteella.

1. Laki tieliikenteen tietojärjestelmästä

1 §:n 1 ja 3 mom. Liikennevaliokunta ehdottaa, että tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain muuttamista koskevaa ehdotusta tarkistetaan Autorekisterikeskuksen tehtävien tarkentamisesta ja tietosuojan täsmentämisestä johtuvista syistä.

Hallituksen esityksen seurauksena voisi olla epäselvyyksiä vastuukysymyksissä. Valiokunnan käsityksen mukaan tehtävien jako tulisi järjestää siten, että Autorekisterikeskus hoitaa ajoneuvohallinnon yksikön sille toimeksiannosta antamia tehtäviä. Näin hallinnolliselle yksikölle tulisi rekisterinpitäjänä laajempi vastuu. Viranomaisyksikkö on henkilörekisterilain tarkoittama rekisterinpitäjä ja vastuu rekistereistä on sen.

6 §:n 1 momentin 2 kohta, 9 §:n 2 mom., 16 §:n 1 momentin 2 kohta ja 17 §:n 1 mom. Kyseisiin lainkohtiin on tehtävä väliaikaista ajoikieltoa ja ajo-oikeutta koskevat lisäykset, koska lainvalmistelussa ei ole otettu huomioon vuonna 1990 toteutettuja tieliikennelain muutoksia.

11 §:n 2 mom. Liikennevaliokunta ehdottaa kyseiseen kohtaan tarkentavaa lisäystä, joka estäisi suoramarkkinointikäytön laajennuksen. Samalla valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että suoramarkkinoinnin kieltäminen tulisi tehdä nykyistä helpommaksi, esimerkiksi ajoneuvon rekisteröinnin yhteydessä.

12 §:n 2 mom. Liikennevaliokunta huomauttaa, että rajavartiolaitosta ei kuultu lakiehdotusta valmisteltaessa, vaikka se olisi ollut tarpeen.

Liikennevaliokunta ei kuitenkaan näe estettä sille, että myös rajavartiostolla on oikeus saada tietoja ajokorttirekisteristä. Tämä on rajavartioston tehtävien hoidon kannalta tarpeen mm. siksi, että rajavartioston viranomaiset huolehtivat henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvonnasta kaikilla Suomen ja Venäjän välisen rajan rajanylityspaikoilla. Nykyinen tilanne tietojen saannin osalta ei ole lailla säädelty. Tietojen saamisen lähtökohtana on kuitenkin pidettävä rajavartiolaitosasetuksessa (358/92) määriteltäviä tehtäviä.

Asiantuntijakuulemisen perusteella liikennevaliokunta ehdottaa säädösehdotuksen luetteloa tarkennettavaksi siten, että yksityisen henkilön oikeus itseään koskevien ajokorttirekisteritietojen saamiseen koskisi ajokorttirekisterin otteen antamista ajoneuvon kuljettamiseen liittyvään koulutukseen tai ammattiin hakeutumista taikka muuta ajokorttia tai ajo-oikeutta koskevaa asiaa varten.

Momentin viimeinen virke poistetaan, koska asiantuntijat kiinnittivät huomiota mahdollisiin oikeusturvaa koskeviin ongelmiin.

15 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 mom. Rajavartiostolle ehdotetaan aiemmin esitetyin perustein oikeutta saada tietoja myös ajoneuvorekisteristä.

Hallituksen esityksen säädösehdotuksen 2 momenttiin sisältyy tulkinnallista väljyyttä. Liikennevaliokunta ehdottaa, että luovutus rajoitetaan tapauksiin, joissa luovutuksensaajalla on oikeus tallettaa tiedot rekisteriinsä.

16 §:n 1 mom. Liikennelupien myöntäminen keskitetään vuoden 1993 alusta lääninhallituksille ja niihin perustetaan atk-pohjaiset liikennelupakortistot. Liikennevaliokunta pitää perusteltuna, että liikennelupaviranomaiset saisivat tiedot suoraan ajokorttirekisteristä eikä nykyisen käytännön mukaan poliisilta. Ehdotettu muutos nopeuttaisi liikennelupien käsittelyä ja vapauttaisi poliisin voimavaroja esimerkiksi valvonta-tehtäviin.

Rajavartiostolle ehdotetaan aiemmin mainituin perustein oikeutta saada tietoja teknisen käytösyhteyden avulla ajokorttirekisteristä.

3. Laki vaarallisten aineiden kuljettamisesta tiellä

16 a §:n 2 mom. Vaarallisten aineiden kuljettamisesta tiellä annetun lain muuttamista koskevan lain täsmentäminen on liikennevaliokunnan mielestä tarpeellista. Liikennevaliokunta huomauttaa, että hallituksen esityksessä ei tältäkkään osin ole otettu huomioon voimassa olevaa lain-säädäntöä riittävän täsmällisesti.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvät 2. ja 4. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomina ja

että hallituksen esitykseen sisältyvät 1. ja 3. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuultuvina:

1.

Laki

tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tieliikenteen tietojärjestelmästä 15 päivänä syyskuuta 1989 annetun lain (819/89) 1 §, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 kohta, 9 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentin 1 ja 4 kohta ja 2 momentti, 12 §:n 1 ja 5 kohta, 13 ja 15 §, 16 §:n 1 ja 2 momentti, 17 §:n 1 momentti sekä 19 §,

sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 3 momentti, 11 §:n 1 momentin 1 ja 4 kohta sekä 2 momentti, 15 § ja 16 §:n 1 momentti 19 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (722/91) sekä 12 §:n 5 kohta 15 päivänä helmikuuta 1991 annetussa laissa (345/91), sekä

lisätään 3 §:ään uusi 2 momentti, 5 §:ään uusi 2 momentti, 9 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 19 päivänä huhtikuuta 1991 annetulla lailla, uusi 4 momentti, 11 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti ja 12 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 15 päivänä helmikuuta 1991 annetulla lailla, uusi 2 momentti, sekä lakiin uusi 19 a § seuraavasti:

1 §

Tieliikenteen tietojärjestelmä ja sen pitäjä

Liikenneturvallisuuden edistämiseksi ja muiden Autorekisterikeskuksen toimialaan kuuluvien tehtävien suorittamiseksi Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikkö pitää ajoneuvojen katsastusta, ajoneuvojen ja ajokorttien rekisteröintiä, kuljettajantutkimusten vastaanottoa, ajoneuvoverotusta, autokiinnitystä sekä muita vastaavia tehtäviä varten automaattisen tietojenkäsittelyn avulla rekistereitä, jotka kokonaisuutena muodostavat tieliikenteen tietojärjestelmän.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jollei muussa laissa tai asetuksessa toisin säädetä, Autorekisterikeskus hoitaa rekisteritietoja koskevien ilmoitusten vastaanoton, tietojen luovuttamisen ja tulosteiden toimittamisen sekä muut tietopalvelutehtävät. Autorekisterikeskus hoitaa myös ajoneuvohallinnon yksikön toimeksiannosta tieliikenteen tietojärjestelmän rekisterien ylläpidon ja osallistuu tietojärjestelmän kehittämiseen.

3—5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

6 §

Ajokorttirekisterin tiedot

Ajokorttirekisteriin, johon merkitään ajokortin hakijat ja haltijat sekä ajokortittomat liikennehenkilöt, talletetaan siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään ajokortin hakijasta ja haltijasta sekä ajokortittomasta liikennehenkilöksestä.

2) moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa tehdyistä liikennehenkilöksestä aiheutuneet rangaistukset ja muut seuraamukset sekä tieliikennelain nojalla tapahtunutta ajokieltoon tai väliaikaiseen ajokieltoon määräämistä, ajo-oikeuden raukeamista ja varoituksen antamista koskevat tiedot;

9 §

Oikeus tietojen saantiin

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Poliisi voi tallettaa suorakäyttöisesti tieliikenteen tietojärjestelmään ajoneuvojen anastus- ja rekisterikilpitiotoja sekä ajokorttilupaa, sen saamisen esteitä, ajokieltoa, väliaikaista ajokieltoa ja ajo-oikeuteen liittyviä hallinnollisia seuraamuksia koskevia tietoja.

(3 ja 4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

10 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

11 §

Tietojen luovutus ajoneuvorekisteristä

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Ajoneuvorekisteristä voidaan luovuttaa tietoja myös muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa liikenneturvallisuuteen, liikennevaikutuksiin, liikenteeseen, liikennetarvikkeisiin tai ajoneuvoihin liittyvää taikka muuta vastaavaa tarkoitusta varten. Ajoneuvon omistajan ja

haltijan nimi- ja osoitetietoja saa luovuttaa vain, jos luovutuksensaajalla on 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu oikeus tallettaa luovutettavat tiedot henkilökisteriin eikä rekisteröity ole kieltänyt tietojen luovuttamista. *Mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramainontaan, puhelinmyyntiin tai muuhun suoramarkkinointiin sekä osoitepalveluun tapahtuvaan tietojen luovutukseen sovelletaan kuitenkin ainoastaan 1 momentin 5 kohtaa.*

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

12 §

Tietojen luovutus ajokorttirekisteristä

Ajokorttirekisterin tiedot on pidettävä salassa. Rekisteristä saa luovuttaa kuitenkin seuraavia tietoja:

1) poliisille, liikennelupaviranomaiselle, rajavartiolaitokselle, syyttäjäviranomaiselle ja tuomioistuimelle ajokorttiin liittyvien asioiden käsittelyä varten;

(5 kohta kuten hallituksen esityksessä)

Yksityinen henkilö saa lisäksi itseään koskevat ajokorttirekisterin tiedot ajokorttirekisterin otteella ajoneuvon kuljettamiseen liittyvää koulutusta tai ammattiin hakeutumista (poist.) taikka muuta ajokorttia tai ajo-oikeutta koskevaa asiaa varten. Tietoja pyydettyäessä on ilmoitettava tarkoitettu, johon tietoja tarvitaan. Tämä tarkoituksella on merkittävä ajokorttirekisterin otteeseen. (Poist.)

13 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

15 §

Tietojen luovutus teknisen käyttöyhteyden avulla ajoneuvorekisteristä

Ajoneuvorekisteristä saa luovuttaa tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla seuraavasti:

(1 kohta kuten hallituksen esityksessä)

2) tulliviranomaisille ulkomaanliikenteen valvontaa sekä tullirikosten ehkäisyä ja esitutkintaa varten sekä rajavartiolaitokselle rajavartiolaitosasetuksessa (358/92) määriteltyjen tehtävien hoitamiseen;

(3—10 kohta kuten hallituksen esityksessä)

Ajoneuvorekisteristä saa ajoneuvohallinnon yksikön luvalla luovuttaa tietoja teknisen käyt-

töyhteyden avulla myös muille kuin 1 momentissa tarkoitetuille liikenneturvallisuuteen, liikennevakuutuksiin, liikenteeseen, liikennetarvikkeisiin tai ajoneuvoihin liittyvää taikka muuta vastaavaa tarkoitusta varten. Jos käyttöyhteyden avulla luovutetaan ajoneuvon omistajan tai haltijan henkilötunnus, ajoneuvohallinnon yksikön on kuultava ennen luvan myöntämistä tietosuojavaltuutettua. *Ajoneuvon omistajan ja haltijan nimi- ja osoitetietoja saa luovuttaa vain, jos luovutuksen saajalla on henkilökisterilain mukainen oikeus tallettaa luovutettavat tiedot henkilökisteriin eikä rekisteröity ole kieltänyt luovuttamista.*

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

16 §

Tietojen luovutus teknisen käyttöyhteyden avulla muista rekistereistä

Ajokorttirekisteristä saa luovuttaa tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla seuraavasti:

1) poliisille ajo-oikeuteen ja liikennelupaan liittyvien asioiden käsittelyä ja henkilötietojen tarkistamista varten; (poist.)

2) syyttäjäviranomaiselle ja tuomioistuimelle ajo-oikeuteen liittyvien asioiden käsittelyä varten;

3) rajavartiolaitokselle ajo-oikeuteen liittyvien asioiden käsittelyä sekä henkilötietojen tarkistamista varten; sekä

4) liikennelupaviranomaiselle liikenneluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

17 §

Salassapitovelvollisuus

Ajokorttirekisteriin merkityn henkilön rikosta koskevia tietoja, (poist.) ajokieltoa, väliaikaista ajokieltoa taikka ajo-oikeuden raukeamista ei saa ilmaista sivulliselle.

19 ja 19 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

3.

Laki**vaarallisten aineiden kuljettamisesta tiellä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten aineiden kuljettamisesta tiellä 20 päivänä kesäkuuta 1974 annetun lain
(510/74) 6 §:n 1 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 16 a § seuraavasti:

6 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

16 a §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Milloin kuljettajalta vaaditaan ajolupa, asian-
osainen voi siirtää sen *muuttamista, uudistamis-*

ta, peruuttamista ja myöntämistä koskevan asian
Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksi-
kön ratkaistavaksi.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1992

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa
ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saari, varapu-
heenjohtaja Kasurinen, jäsenet Antvuori, Kar-
hunen, Kohijoki, Lahikainen, M. Laukkanen,

Myller, Mölsä, Rauramo, Renlund, Rönholm,
Suhonen ja Tennilä sekä varajäsenet V. Laukka-
nen ja Vuorensola.

